

Rastlina, ki obeta odprtje tisočev delovnih mest

Konoplja osvaja Slovenijo

Konoplja je rastlina, ki bi lahko oživila slovensko podeželje. Takoj, letos. Lahko bi oživila umirajoče kmetije. Lahko bi pomagala odpreti na tisoče delovnih mest. Takoj bi lahko oživila lesno in tekstilno industrijo. In gradbeništvo. Je to v teh čudnih časih res mogoče? Za pogovor smo zaprosili ekološkega kmetovalca Dejana Rengea* iz Murske Sobote, ker utemeljuje, da je to možno.

Seveda je, po njegovem mnenju, treba za to še marsikaj postoriti. Da ne bi zaradi začetnih težav pri spravlju konoplje kmetje prehitro obupali. Tako kot v Avstriji, kjer je po velikem začetnem navdušenju nastalo zatišje. Trenutno je največja težava v slabi tehniki žetve. A mariborski izumitelj Zlatko Razboršek je po napotkih našega sogovornika iz Prekmurja že naredil načrt na kombajn za žetev konoplje.

Dejan Rengeo je borec za ponovno uvedbo industrijske konoplje v naš vsakdan. Konoplja je bila pred sedemdesetimi leti neupravičeno in načrtno izgnana s polj, tovarn in s krožnikov. Nadomestila jo je nafta. Prepričan je, da ima proizvodnja konoplje izjemen razvojni potencial ne le za pomursko regijo, pač pa za vso Slovenijo.

»Okrog konoplje se je tudi pri nas začela odvijati velika zgodba. Odpira se prostor tako za pridelovalce in predelovalce konoplje,

Konoplja je bila neupravičeno in načrtno izgnana, ko jo je pred 70-imi leti nadomestila nafta.

izdelovalce najrazličnejših konopljinih izdelkov, kot tudi za uporabnike tisočev izdelkov iz nje. Zdaj smo v fazi, da jo v Sloveniji čim več posejemo, da začnemo iz konoplje pridelovati hrano, izdelovati gradbeni material za hiše, svoje platno, vrvi ... Konoplja lahko obudi tudi slovensko tekstilno industrijo, ki je zdaj skoraj nimamo več, saj lahko iz nje sami izdelujemo blago za oblačila,« meni Dejan Rengeo.

In še ponazori, da je kmetijstvo nekoč, sto let nazaj, zaposlovalo večino, to je devetdeset odstotkov prebivalstva, danes zaposluje manjšino prebivalstva, le še desetino. Nekoč je dajalo večino surovin, danes surovine porablja. Nekoč je dajalo večino energije, danes energijo porablja, onesnažuje. Nekoč ni imelo nobenih subvencij, bilo je ekonomsko samozadostno in je vzdrževalo državo, danes pa pravi proračun družbe.

V vrečki, ki smo jo priložili reviji, so jedilna semena konoplje. Takšna največji oskrbovalec slovenskega trga s konopljinimi prehranskimi izdelki Hannah biz namenja za prodajo, pridelavo olja in predelavo v moko. Semena niso sterilizirana, torej so živa. Pokusite jih pojesti kot zrnca, posujte z njimi pečena jajca, zamešajte jih v zmesanko (smuti). Kakšno seme lahko vtaknete v zemljo h kaki roži, ne smete (!) pa jih sejati, čeprav v rastlini, ki zraste, ni toliko THC, omamne snovi, da bi tako delovala. In seveda, ne mečite semen po parkih in nasadih. Pojejte jih in če vam bodo všeč, naj postanejo vsakdanja hrana. Več o tem na 23. strani revije.

Dejan Rengeo s stebli svoje industrijske konoplje iz pozne žetve.

Foto: T. Svetec

Koliko konoplje ste posadili lani in koliko je je bilo posejane v Sloveniji?

Lani sem jo posejal na šestnajstih hektarjih, večinoma kot strniščni posevek. Pridetek je bil povprečno tristo kilogramov semena na hektar. V Sloveniji pa je bilo lani vse skupaj posejanih sto hektarjev konoplje; kakih sto pridelovalcev je je posadilo po deset arov, nekaj po dvajset hektarjev. Število ljudi, ki goji konopljo, je vsako leto večje. Predvidevamo, da jih bo letos še dva- do trikrat več kot lani. To je dobro, saj je povpraševanje po konopljinih izdelkih večje od ponudbe.

Katere prehranske izdelke je v Sloveniji dovoljeno prodajati?

Olje in seme nista problem. Piva iz konoplje pa se ne sme prodajati, zato ga Pivovarna Laško, ki ga izdeluje, izvažata v tujino. Zakon si razlaga vsak po svoje. Inšpektorji imajo pri nas tako moč, da bi lahko vsak konopljin izdelek slovenskega kmeta prepovedali, ker je konoplja pri nas še vedno na spisku mamil, ne glede na vsebnost THC.

Ali se obeta kaj sprememb v zakonodaji?

Žal so na ministrstvu za zdravje zelo trdi, nočejo omiliti zakona, zato so v praksi še problemi. Denimo, Žito je hotelo peči in prodajati konopljin kruh,

Dejan Rengeo: Nikjer niso tako mačehovski do lastnih kmetov in nikjer niso tisti, ki o tem odločajo, tako omejeni kot v Sloveniji.

a so jim to na Ministrstvu za zdravje odsvetovali, češ da to ne bi bilo legalno. Po drugi strani pa se pri nas lahko pro-

dajajo vsi uvoženi konopljni izdelki, tudi konopljin kruh in pivo. Uvoženi izdelki so na slovenskih trgovskih policah legalni, slovenski pa nelegalni. Nikjer niso tako mačehovski do lastnih kmetov in nikjer niso tisti, ki o tem odločajo, tako omejeni kot v Sloveniji. V tujini se lahko prodaja vse. S takim zgledom je Slovenija negativna posebnost v Evropi.

Pa se lotiva še pridelovanja konoplje. Kakšna tla so potrebna za njeno setev?

Njiva mora biti plitvo obdelana; na travo je ne moreš sejati, ker jo ta zaduši. Če so tla normalno založena z makrohranili, jih ni treba niti gnojiti. Pred setvijo se izplača narediti kemično analizo tal, delajo jo med drugim na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije v Žalcu. Če ta pokaže, da so dobro založena z makrohranili, njive ni treba gnojiti. Sicer pa konoplja dobro uspeva tudi na nadmorski višini tisoč metrov.

Iz konopljine slame je mogoče narediti izolacijsko volno, granulato za zidanje, slama je uporabna za izdelavo pohištva, pri vrtnarjenju ...

Kdaj je čas za setev, kako na gosto jo je treba sejati, ali je treba njivo pleti?

Termin setve je od zgodnje pomladi pa vse do poznega poletja. V Prekmurju jo sejemo od marca, v višje ležečih krajih lahko malce pozneje, do začetka avgusta. Kako na gosto seješ konopljna semena, je odvisno od namena. Če seješ na gosto, kot pšenico, njive ni treba pleti; konoplja namreč raste najhitreje od vseh rastlin, zato konoplja vse, kar vznikne pod njo, zaduši, tudi plevel, in ta zadušeni plevel nato odlično služi kot gnojilo in zastirka. Če pa jo seješ bolj na redko, kot koruzo, da zraste večja, jo je treba okopavati. Sam jo sejem bolj na gosto, od petindvajset od štirideset kilogramov semen na hektar. To je bolj zanesljivo. Za bolj redko sejanje je potrebnih približno šest kilogramov na hektar, a mora biti seme zelo kakovostno.

Novembrska setev?

Če jo posejemo novembra, seme počaka v zemlji do pomladi in potem vzklije takoj, ko dobi impulz, kdaj je pravi čas za to; če je vreme ugodno, že februarja ali marca. Konoplja, posejana novembra, je največja, ker najhitreje klije. Na Goričkem je nekomu novembra posejana konoplja zrasla pet metrov visoko, saj jo je vrh tega sejala še med dvema potokoma; bila je tako močna, da je nismo mogli požeti in je ostala na njivi za organsko maso. Organska masa v tleh se je tako zaradi konoplje v eni sezoni povečala za nekaj odstotkov, kar je odlično za tla, ker se poveča njihova plodnost in rastline na njej bolje obrodijo.

Katere so najboljše vremenske razmere za rast konoplje?

Dokler konoplja ne začne rasti, je tudi ona zelo občutljiva na izjemne vremenske razmere. Ko pa že začne rasti, dobro prenaša sušo. Dobro je, da je pri setvi vlažna zemlja, ker na suhi težje vzklije. Ni pa dobro, da je vode preveč; če bi stala konoplja v vodi, jo to prav tako uniči. Ko začne cveteti, je tudi dobro, če je malo dežja, da lahko potem spet dobro prenaša sušo.

Ali konoplja res nima naravnih sovražnikov?

Zdaj jih še nima, ko je posevkov malo. Če pa bi bila tako množično posejana kot koruza, bi se verjetno pojavil kak njen naravni sovražnik, recimo večča. Najboljša zaščita pred škodljivci je kolobarjenje, da je ne posadiš vsako leto na isto njivo, da menjuješ posevke. Konoplja je tudi odličen predposevek za druge kulture, saj zaradi konoplje, ki obogati tla, te nato bolje uspevajo.

Kako je konopljo najbolje požeti?

To je zdaj največji problem oziroma največja priložnost za razvoj tehnike. Vsa obstoječa tehnika v svetovnem merilu je slaba, ker ne izrabi celega potenciala rastline, zato so pri žetvi velike izgube, najbolj pri semenu, ne toliko pri vlaknih. Problem pri konoplji je, da neenakomerno zori in če jo žanješ s kom-

bajnom, del zrelega semena odpade, zeleno seme pa še ostane na steblih.

Zdaj konopljo žanjemo s klasičnim kombajnom za pšenico. Kmetje jo žanjejo tudi ročno ali polročno, pri čemer semena s tri- ali štirimetrskih snopov ročno zmlatijo dol, kar je sicer bolj zamudno, a so izpleni tudi za polovico večji, ker na snopu nezrelo seme še dozori. A deset arov še lahko ročno požanješ, en hektar pa je že prevelik zalogaj.

Kako je z žetvijo strniščnega pridelka?

Strniščni pridelek konoplje, ko poseješ konopljo malo kasneje kot drugi posevek, denimo v semenski detelji, oljni ogrščici, ječmenu, po pšenici, piri, ovsu, rži – je lažje požeti. Ta drugi posevek je nižji, bolj enakomerno zori in pridelek semena ni kaj dosti nižji od zgodnje setve. Včasih je celo večji, odvisno od vremenskih razmer in tega, kako se ob-

PREŠERNOVEC SEJAL, ŽELI POLICAJI

Dejan Rengeo je specialist za alternativne industrijske rastline. Posebej za industrijsko konopljo *Cannabis sativa* L. var. *sativa*. Ta njegova ljubljanka je tema njegove diplomske naloge na Biotehniški fakulteti. Naloga je tako dobra, da je prejel Prešernovo nagrado. V okviru diplomske naloge in za prikaz pridelave nekdanj bogato sejane industrijske konoplje na prireditvi Bujraški dnevi leta 1995 je konopljo posejal v Prekmurju. A želi so policaji. Sejal je industrijsko konopljo, policaji pa so menili, da žanjejo *Cannabis sativa* L. var. *indica*, ki se od industrijske razlikuje po vsebnosti opojne oziroma omamne sestavine tetrahidrokanabinola ali THC.

Za sejalca s Prešernovo nagrado se je začela trnova pot po slovenskih sodiščih, saj so ga obtožili neupravičene proizvodnje in prometa z mamili. Po dolgotrajnem postopku, trinajstih nesrečnih letih sodnega pregona, je leta 2008 končno dokazal svojo nedolžnost. »Zdi se mi, da gre predvsem za splet nesrečnih okoliščin, v smislu, da je policija iz tega naredila veliko afero. Kasneje so spoznali napako, a so njihovi nadrejeni vztrajali, da je prepovedana vsa konoplja,« pravi. Takrat so mu policisti neupravičeno poželi en hektar konoplje na dveh njivah v Šalovcih na Goričkem in tudi štiristo rastlin domačih sort konoplje na vrtu ob domači hiši, ki mu jih je v razmnoževanje zaupal njegov mentor diplomske naloge prof. dr. Jože Spanring. Poskus za diplomu je zato moral naslednjo leto ponoviti.

Opravičila in odškodnine od države ni nikoli dobil. Celo nasprotno, brezvestnemu sodstvu mora še plačati. Ker bi moral zahtevek za odškodnino vložiti najpozneje tri leta po nastanku škode, on pa jo je tri leta po končanem postopku – kar je povsem logično sklepal, saj tedaj razsodbe še ni bilo – mora državnemu pravobranilstvu plačati sedem tisoč evrov sodnih stroškov le za sodno odločitev, da je prepozno vložil zahtevek za odškodnino! Pritožil se je na vrhovno sodišče, a to po slovenski zakonodaji ne zadrži plačila računa.

... kakšna je analiza hranilnih snovi neoluščenega konopljinega semena? Energijska vrednost 100 gramov je 385 kcal, vsebnost suhe snovi je 94 gramov, beljakovin 20–24 gramov, skupne maščobe je 28–35 gramov (od tega nasičenih maščobnih kislin 3 grame in nenasičenih maščobnih kislin 28 gramov), ogljikovih hidratov 30–35 gramov (od teh prehranske vlaknine 33 gramov) in pepela 6 gramov.

... kakšna je analiza hranilnih snovi oluščenega konopljinega semena? Energijska vrednost 100 gramov je 560 kcal, vsebnost suhe snovi je 95 gramov, beljakovin 33 gramov, skupne maščobe je 44 gramov (od tega nasičenih maščobnih kislin 5 gramov in nenasičenih maščobnih kislin 39 gramov), ogljikovih hidratov 12 gramov (od teh prehranske vlaknine 5 gramov) in pepela 6 gramov.

... kakšna je analiza hranilnih snovi moke iz konopljinih semen – moke iz oljne pogače? Energijska vrednost 100 gramov je 260 kcal, vsebnost suhe snovi je 96,6 gramov, beljakovin 28,7 gramov, skupne maščobe je 9,4 gramov (od tega nasičenih maščobnih kislin 0,8 gramov in nenasičenih maščobnih kislin 8,6 gramov), ogljikovih hidratov 56,5 gramov (od teh prehranske vlaknine 42 gramov) in pepela 4,9 gramov.

Foto arhiv T. Svetec

Letos bo zraslo v Sloveniji veliko več konoplje kot lani.

naša konoplja; je pa manjši pridelek stebel. Za pozno, oktobrsko žetev bi potrebovali tak kombajn, ki bi konopljo izruval iz tal s korenino vred.

Skladiščenje semena po žetvi?

Seme je treba obvezno posušiti, sicer splesni. Sušimo ga enako kot žito. Najbolje ga je posušiti v sušilnici na toplem

SVETOVNI KONGRES O KONOPLJI 2013, LENDAVA

Tudi letos bo v Sloveniji potekal Svetovni kongres o konoplji, in sicer od 24. do 28. avgusta v Lendavi. Organizator je Panonia – zavod za alternativne in kmetijske rastline s poudarkom na ekologiji in klimatskih spremembah.

Informacije: Majda Robič, panonia.zavod@gmail.com, 040/460 737, world-hemp-congress.com

zraku, manjše količine lahko zunaj na soncu ali na podstrešju. Suho seme lahko hranimo tudi do dve leti. Tudi stebela je treba posušiti. Pomladanska setev je dobra, ker je žetev konec avgusta in na začetku septembra in je septembra še dovolj sončnih dni, da se slama posuši na njivi in jo lahko pospravimo. Strniščna žetev jeseni pa je že vlažna in je težava pospraviti stebela. Je pa lažje pospraviti pridelek, požeti, če so stebela približno enake debeline, da je posevek enakomeren.

Kako oluščimo suho seme?

To je zahtevno. S posebnimi, predelanimi mlini na kamen. Tak stroj za luščenje – luščilec lahko kupite pri podjetju MPP z Brezjij, stane tri tisoč petsto evrov.

Kako se dobi moka za kruh?

Moka za kruh se naredi iz tistega, kar ostane pri prešanju neoluščenih semen za olje, iz oljne pogače. Posušena moka je lahko v obliki briketov tudi hrana za

pse in konje. Kruh lahko naredimo tudi tako, da potresemo semena v zmes, iz katere bomo spekli kruh. Konopljino moko lahko zmešamo s katero koli moko, denimo pšenično, pirino, rženo, najboljše jo je dodati dvajset do trideset odstotkov. Iz nje lahko spečete tudi pecivo, testo za pico in drugo.

Kako se stisne olje iz neoluščenih semen?

Olje se iz suhih semen stiska s kovinsko polžasto prešo za hladno stiskanje semen. Cena je odvisna od kapacitete stiskanja, majhna preša se dobi za tisoč evrov, večja je od tri tisoč evrov naprej.

V Evropi se sme sejati le uradna semena industrijske konoplje, ki jih predpiše zakonodaja. Kje kupiti semena?

Jaz prek družinskega podjetja Gorička ves prodajam madžarsko seme, Tomaž Sušnik v konopljarni Hannah biz pa ima francoska semena. Največji dobavitelj konopljinih semen v Evropi so namreč

Francozi; imajo evropsko seme, tudi nekaj ukrajinskih sort, ki so tudi dobre. Slovenskega avtohtonega semena med uradnim semenom ni, za kar se imamo

VAS ČAKA NOVO ŽIVLJENJE?

Knjiga *Zeleno kmetovanje* razgrinja možnosti prijetnega in zdravega bivanja na podeželju tako, da se v novem okolju tudi preživimo. Knjiga je grajena na izkušnjah desetih kmetij, ki so povsem ekološke, uspešne in samozadostne.

tudi zahvaliti naši državi. Sam sem imel sedem avtohtonih slovenskih vrst, ki mi jih je dal profesor dr. Jože Spanring z Bio-

Avtohtono slovensko seme konoplje

Konoplja da hrano, nafta pač ne

Biologinja Majda Rus iz Ljubljane ima doma seme avtohtone slovenske sorte konoplje, ki ga je pred sedemnajstimi leti dobila od Dejana Rengea. Pravzaprav od prijateljice, ki je kot agronomka sodelovala pri Rengeovi žetvi konoplje za njegovo diplomsko nalogo leta 1995. Od nje je v dar dobila natančno tri semena, kar je bila zanjo velika čast, saj ji je bila konoplja kot rastlina vedno blizu. Posadila jih je na vrtu in pozabila nanje. A na njem je bilo konoplje iz leta v leto več, saj se je kar sama razrasla. Pred nekaj leti je prvič pobrala semena, bilo jih je za slab kilogram, vendar pa jih vedno veliko že sproti pobere in pozoba ali pa semena, ki jih prej stre v možnarju, zamesi v kruh.

Majda Rus je lani sodelovala tudi na Svetovnem kon-

Majda Rus seme avtohtone slovenske sorte konoplje z domačega vrta zameša tudi v kruh, ki ga sama speče.

gresu o konoplji v Lendavi, in sicer z referatom *Primeri uporabe konoplje v preteklosti, ki so zaznamovali njeno veličino*. Pravi, da so o njeni slavi napisani najstarejši zapisi, tudi v perzijski knjigi *Zend-Avesta*, kot najbolj zdravilni rastlini tistega časa. Veliko predmetov iz konoplje so našli v jamah in grobovih, predvsem na Kitajskem. Na Češkem pa so našli glineno posodo, okrašeno s konopljinim listom, staro šestindvajset tisoč let.

»Konoplja ima najdaljšo povezanost s človekom; dala mu je hrano, ga oblekla, mu služila kot gradbeni material, ga grela, zdravila, vplivala na njegovo zavest, nato pa je morala v novi dobi zaradi nafte opustiti svojo nalogo. Zdaj ponovno oživljamo njene last-

nosti in odkrivamo nove. Iz nje lahko naredimo čisto vse, kar lahko naredimo iz nafte, in še mnogo več. Nafta namreč ne da semena, in tudi ne hrane,« pravi sogovornica.

Konoplja ima v industriji in prehrani ogromne razsežnosti. Za današnji čas je izredno pomembna, pristavlja, saj je zdraviteljica našega okolja, kajti šiva ozonsko luknjo, bogati tla, revna z makrohranili, ter čisti tla težkih kovin in raznih strupov.

»Imam tudi zamisel, da bi iz konopljinoga blaga šivali oblačila v tovarni Rašica, in sicer iz konoplje, ki bi jo pridelovali okoliški kmetje,« zaključuje Majda, ki bo še naprej varuh slovenske avtohtone sorte konoplje.

... da koren *kn*, ki ga vsebuje slovenska beseda *konoplja*, pomeni zganiti, zgibati, prepogniti in je razviden tudi recimo v besedah knjiga, konec, knedel, okno? Tudi konj, ki je poosebljeni tekač, torej »nogač« ali »kolenač«, podobno tudi kunec in kuna, pravi Bogdan Kristofer Meško, avtor *Sanskrtsko-slovenskega slovarja* (naročite ga lahko na www.misteriji.si). Tudi konopec je iz konoplje in konopec – vrv je zelo upogljiv. Tudi nemška beseda za konopljo *hanf* se je razvila iz istega korena kot konoplja, namreč iz vedskega korena *kn*, ki pomeni zganiti, zgibati ...

... da je v sanskrtu za konopljo več izrazov: *bhanga*, *šana*, *tarita*, *gandža* ...? *šana* je verjetno sorodna z besedo seno, saj izhaja iz korena *šan* – dati, iti, se pravi nekaj, kar prihaja in nekaj daje. Beseda *tarita* je verjetno sorodna z besedo trta, saj pomeni tudi rešitev in obe rastlini se lahko tako pojasni, še posebej konopljo, trta pa je očitno prevzela ime po konoplji, ker sta obe omamni rastlini. *Bhanga* je sorodna s korenem *bha* – bleščati; *bhaga* – dediščina, sreča. *Gandža* pa je po sanskrtski slovnici povezana s korenem *gaž* – kričati (tudi: biti omamljen) in *gandža* – zakladnica, shramba, krčma, koč, baraka, tako da je povezava s korenem *kan*, *kanajati* – zganiti, zgibati, prepogniti, bolj oddaljena ... verjetno je tudi sorodnost, a zelo stara, razlaga Bogdan Kristofer Meško.

T. S.

tehniške fakultete za setev v okviru diplomske naloge leta 2005, a so mi jih policisti v žetvi uničili. Potem konoplje nekaj časa nisem sadil in so mi semena propadla; policisti pa mi zaplenjenega semena niso vrnili niti po osemnajstih letih.

Izumitelj Zlatko Razboršek* iz Maribora je naredil načrt za prototip kombajna za žetev industrijske konoplje. Poimenoval ga je po Dejanu Rengeu – Deren. Prototip še ni narejen, ker še intenzivno išče proizvajalca oziroma investitorja. Za projekt se zanimajo tudi Američani in Kanadčani, saj tudi oni še nimajo na voljo kombajna za žetev konoplje na manjših površinah. A Razboršek je odločen, da bo proizvajalca našel v Sloveniji.

»Zakaj bi Slovenci svoje znanje prodajali ven, potem pa izdelke uvažali? Raje mi dajmo Slovincem delovna mesta in mi prodajajmo stroje tujcem,« je odločen Razboršek. »Proizvajalci kmetijske mehanizacije imajo zadržke do razvoja stroja za konopljo, češ da zanj ne bo dovolj kupcev, vendar pa je po mojih podatkih zanimanja za nakup kombajnov dovolj,« pravi. Po njegovih izračunih bi bilo za serijsko proizvodnjo kombajnov potrebnih kakih dvajset tisoč evrov, če proizvajalec že ima proizvodni obrat. Informativna prodajna cena kombajna pa bi bila okoli dvaindvajset tisoč evrov.

Izumitelj je strojnik, tri desetletja je bil zaposlen v razvoju in proizvodnji v podjetju TAM. Po propadu TAM-a je delal v podjetju Limb na Ptujju, kjer je sodeloval pri razvoju prvega slovenskega traktorja z imenom Limb.

Načrt za kombajn za konopljo je naredil na pobudo in željo Dejana Rengea, ki mu je razložil, katere vse operacije bo moral kombajn opraviti na njivi. S tem projektom je na Svetovnem kongresu o konoplji leta 2012 v Lendavi zasedel tretje mesto.

Pšenični kombajn, s katerim zdaj delovalci žanjejo konopljo, stebela konop-

lje zdrobi, zaradi česar so ta uporabna le še za živalsko steljo, kar pa je velika izguba. Iz tako zmečkanih stebel ni mogoče pridobiti vlakna in pezdirja. Za uporabo konoplje za izolacijsko opeko bi moral kombajn vlakna razrezati na dolžino štirideset do petdeset milimetrov, razlaga Razboršek. Če se stebela pravilno lomi, pa skorja stebel ostane v celoti in se lahko iz nje izdeluje tudi predivo za tkanje tekstila ali za izdelovanje vrvi. »Stroj, ki sem ga jaz skonstruiral za žetev konoplje, pa stebel na zdrobi, zmečka tako kot pšenični kombajn, ampak jih zveže v snope, ki se na njivi posušijo, nato pa gredo v nadaljnjo predelavo,« razlaga Razboršek.

PRVI VEČFUNKCIJSKI STROJ

Kombajn ne bo samostojen, ampak bo deloval kot traktorska prikolica s pogonom prek kardana. Kombajn torej ne bo potreboval električne energije, saj ga bo poganjala mehanska povezava s traktorjem. »Posledično bodo manjše emisije toplogrednih plinov – stroj sam tako ne bo imel negativnega vpliva na okolje,« pravi. Skonstruiran je kot premična enota in ga bo enostavno z osebnim vozilom prepeljati v drug kraj.

Stroj za žetev konoplje bo prvi večfunkcijski stroj te vrste na svetu, saj bo na njivi hkrati opravil štiri operacije. Najprej bo konopljo požel, nato bo v dva različna zabojnika ločil listje in seme ter zbaliral stebela; ta se bodo zvezala v snope in stroj jih bo odvrigel na njivo, kjer se bodo stebela posušila. Ker stroj zajema štiri faze predelave rastline, bo to prihranilo čas, denar in porabo energije. Omočil bo tudi velike prihranke pri predelavi in ločevanju semen in listja. Ni

unije, ker so si to izmislili birokrati v Bruslju. Naslednja neumnost pa je, da je bila najprej dovoljena vsebnost THC v rastlini 0,3 odstotka in je bil v to zajet dosti večji izbor, zdaj pa so znižali THC na 0,2 odstotka. S tem so izločili najboljše

evropske avtohtone sorte konoplje. Izpadle so tudi jugoslovanske sorte, denimo novosadska konoplja, ki je bila vedno najboljša, najvišje je zrasla, imela je največji pridelek semena, najmočnejša vlakna, najboljše eterično olje. To so mi

potrdili tudi Švicarji, ki so mojstri v izdelovanju izvlečkov iz konoplje.

Koliko konoplje bi moral slovenski kmet oziroma pridelovalec posaditi za pozitivno računico?

Večfunkcijski stroj bo spodbudil industrijo in ustvaril nova delovna mesta Kombajn za poenostavljeno žetev

potrebna dodatna električna energija za ločevanje listja, saj je to že zajeto v samo žetev, neposredno na polju.

Tudi semena bo stroj ločil od rastline že na polju. »Ker bo stroj mlatil, se bo mogoče izogniti nevarnostim ob klasič-

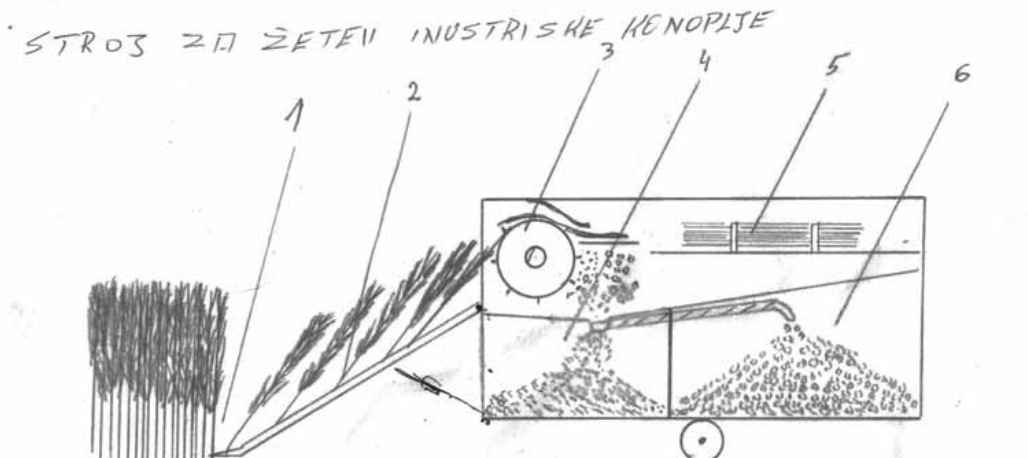
nem mlatenju. Nima nobenih elektronskih komponent, kar zmanjšuje verjetnost za motnje in poveča učinkovitost, s čimer bodo nedvomno zadovoljni tudi uporabniki,« razlaga sogovornik. Ta stroj sicer še ne bo izkoristil vse rastline, saj

so pri konoplji uporabne tudi korenine, bo pa steblo odrezal spodaj, tako da bodo te ostale v zemlji. Za to bo treba konstruirati še en stroj, drugačen, pristavljiva.

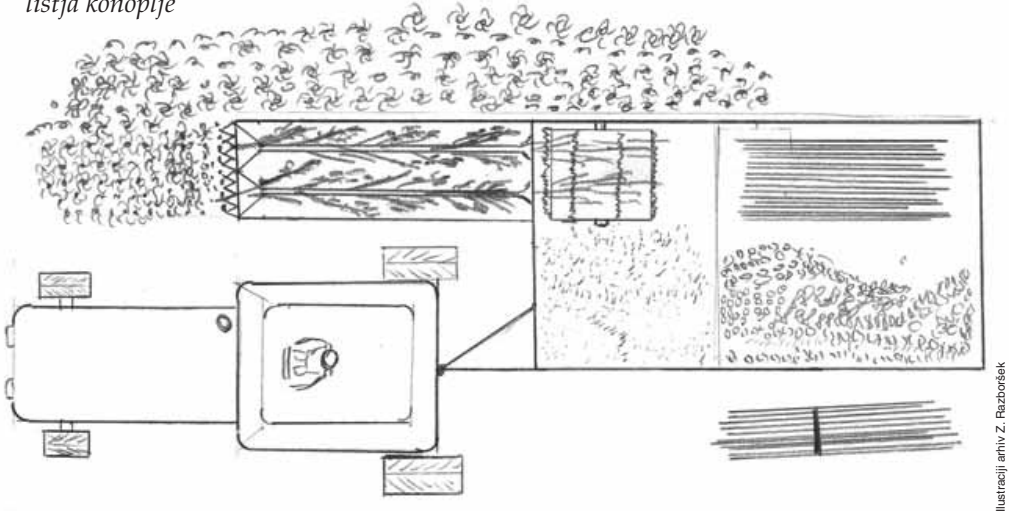
»Glede na analize trga obstaja med pridelovalci konoplje po vsem svetu veliko povpraševanje za to vrsto stroja. Zaradi njegovih edinstvenih funkcij pričakujem veliko povpraševanje. Razvoj tega stroja pa bo predstavljal nova morebitna delovna mesta in porast prodaje za podjetje, ki ga bo proizvajalo. Prav tako pričakujem s tem strojem porast v obdelovanju konoplje, saj poenostavi žetev. Širši javnosti želim predstaviti neomejene možnosti, ki jih ponuja ta rastlina. Verjamem, da bo razvoj tega stroja spodbudil industrijo in ustvaril nova delovna mesta za ljudi,« pravi Razboršek. Pristavlja, da je stroj že v fazi razvijanja zanetil zanimanje med pridelovalci konoplje kakor tudi med inženirji za nadaljnji razvoj še drugih strojev, potrebnih za gojenje konoplje.

Razboršek skupaj z drugimi Slovenci, ki si prizadevajo za uveljavitev konoplje v Sloveniji in njeno uporabo v gradbene, industrijske, tekstilne in prehranske namene, načrtuje še razvoj stroja, ki bo ločil vlakno iz stebela, pa stroj za izdelavo konopljinih drobcov in stiskalnico za hladno stiskano olje. Prav tako načrtujejo stroj za mešanje delcev konoplje za grobo izolacijo v gradnji hiš. Imajo tudi zamisel za stroj, ki bo proizvajal izolacijsko volno iz konoplje ter stroj za izdelovanje blaga iz konoplje.

*Zlatko Razboršek, 031/207 004, zlatko.razborsek@gmail.com

Postopek delovanja stroja: 1. žetev konoplje; 2. transportiranje konoplje; 3. ločevanje semena in listja od stebela; 4. zalogovnik semen konoplje; 5. vezanje stebel v snope; 6. zalogovnik listja konoplje

Ilustraciji: arhiv Z. Razboršek

Če konopljo ročno požanjemo, se računica izide tudi že pri desetih arih. Lani jo je veliko kmetov sejalo prvič, in to po deset, dvajset arov; to je bilo že dovolj, da so pokrili stroške in še nekaj zaslužili. Ta pozitivni trend se bo nadaljeval tudi letos, saj je za setev konoplje izredno zanimanje. Seme bo kmet prodal z lahkoto, ker je zelo iskano in se cena dviga; slovensko je še dražje. Cena na kilogram se giblje od dva do tri evre na kilogram;

lani pa smo kmetje želi od petsto do devetsto kilogramov semena na hektar. Rekord je dosegel pridelovalec na Brezjah na Gorenjskem. Če bi želi ročno, bi bilo semena gotovo še za petsto kilogramov več. Žetev s klasičnim kombajnom namreč seme raztrosi po zemlji, kjer ga potem nekaj pojedjo ptiči, nekaj pa ga, če je zunaj še toplo, vzklije še jeseni, sicer pa v zemlji počaka do pomladi in vzklije tedaj.

Ali slovenski pridelovalec dobi subvencijo za setev konoplje?

Da, saj je konoplja enakovredna drugim poljščinam. Če jo seješ kot glavno poljščino, do petnajstega junija, je osnovna subvencija tristo evrov na hektar tako imenovane plačilne pravice. Če jo seješ kot strniščni posevek, je subvencija šestdeset evrov na hektar. Če si integrirani pridelovalec, dobiš še dodatnih dvesto evrov, če si ekološki pridelovalec, pa

Tomaž Sušnik išče obrat za predelavo konoplje Konopljina slama

Tomaž Sušnik*, lastnik konopljarne Hannah biz iz Ljubljane, je strokovnjak za pridelavo in predelavo konoplje. Letos namerava v Sloveniji postaviti tovarno za predelavo konopljine slame v vlakna za izolacijsko volno in v granulato, ki se uporablja v gradbeništvu, vrvarstvu, pohištveni in vrtnarski industriji. Trenutno išče primeren prostor v bližini avtocestnega križa, na relaciji Ljubljana – Maribor – Murska Sobota. Primerno bi bilo gospodarsko poslopje ali skladišče z vsaj dvesto kvadratnih metrov pokritega prostora in dvesto do tristo kvadratnih metrov zunanega dvorišča za pripravo in shranjevanje slame. Pripravljen je na dolgoročno sodelovanje, na najem z možnostjo odkupa.

Konopljinih stebel pri nas zaenkrat še nihče ne predeluje, saj za to nimamo tovarne, niti strojev. Tomaž Sušnik se bo tega lotil prvi. Mehanizacijo bo postavil s pomočjo pionirja predelave Mirka Hudla iz Lovank na Avstrijskem Koroškem, prvenstveno za proizvodnjo izolacijske volne in granulata. Tako bo omogočen odkup slame od kmetov in dodana vrednost pridelavi konoplje v Sloveniji.

Sušnik pravi, da se povpraševanje po konopljinih izdelkih v svetu in v Sloveniji zelo povečuje in je večje od ponudbe. Po predvidevanjih bo letos zato pri nas s konopljo posejanih več kot dvesto hektarjev njiv, glede na trend pa bo že leta 2015 z njo posejanih že okoli tisoč hektarjev, upošteva tudi, da bi name-

sto koruze posejali konopljo. Koruza se večinoma uporablja za prehrano živali, je pa ekološko in okoljsko precej sporna. Veliko več tudi lahko naredimo iz konoplje kot pa iz koruze, torej bi se lahko s konopljo marsikateri trend v naši državi obrnil navzgor, je prepričan. Konoplja je zanj rešitev za zemljo, ljudi in živali.

EKONOMIKA PRIDELAVE KONOPLJE

Izračunal je tudi ekonomiko pridelave konoplje. Hektar požete konoplje da – z današnjo tehnologijo žetve – petsto do sedemsto kilogramov suhega in očiščenega semena ter tri do pet ton posušene in zbalirane slame. Cena za seme

iz integrirane pridelave je od enega in pol do dva evra za kilogram, cena za ekološko seme pa je dva do tri evre za kilogram. »Trenutno je cena tudi več kot tri evre, ker je vse ekološko evropsko seme že pošlo in ga ni več moč dobiti, zato ga nekateri uvažajo iz Kitajske in Kanade, kar je precej žalostno, glede na velike možnosti in tradicijo pridelave v Evropi in Sloveniji,« pravi Tomaž Sušnik.

Cena za odkup slame pa se giblje od sto do sto dvajset evrov na tono slame. Izkupiček, ki ga ima torej pridelovalec s konopljinim semenom in slamo, se giblje od tisoč šesto do dva tisoč evrov za ekološko seme in slamo. V to seveda niso všteti stroški nakupa semena, setve, spravila in ostalih izdatkov na polju, prav tako ne subvencije, ki jih država namenja za spodbujanje pridelave. Dodana vrednost pa je v predelavi semena v olje in moko, vlakna v volno in ostale derivate.

Pristavlja še, da je konopljino seme odlično za človeško prehrano, saj nima konkurence. Za človeka potrebne snovi vsebuje veliko in v pravih razmerjih: beljakovine z vsemi esencialnimi aminokislinami, ki jih moramo dobiti iz hrane; maščobe z vsemi esencialnimi maščobami, ki jih tudi moramo dobiti iz hrane; ter minerale in veliko netopnih vlaknin, ki jih nujno potrebujemo za prebavo in zdravo prehranjevanje.

T. S. ❄

Tomaž Sušnik oskrbuje slovenski trg s prehranskimi izdelki, ki jih je mogoče naročiti tudi po pošti na www.misteriji.si

*01/4300 255, info@hannah-biz.si

tristo evrov na hektar, dodatno pa lahko dobiš še sto petdeset evrov na kolobar na hektar, sto petdeset evrov je tudi ozelenitev na hektar. Vse skupaj lahko na leto dobiš do tisoč evrov raznih subvencij. Po novem dobijo zdaj kmetje, ki se odločijo za ekokmetovanje, v prehodnem obdobju dvojno subvencijo, dokler ne dobijo ekocertifikata. To je

vsekakor spodbudno in se zato izplača ta trenutek preusmeriti v ekokmetovanje. In za prvi izbor je konoplja odlična.

Ali bi konoplja lahko nadomestila koruzo, ki je zdaj pri nas najbolj zastopana rastlina?

Da. Ko bomo rešili tehnični problem žetve konoplje, bo konoplja veliko večja perspektiva za slovenske kmete kot ko-

ruza. Tehnika ni šla naprej s časom, saj je bila konoplja sedemdeset let preganjana. Na področju razvoja strojev za žetev konoplje je res velika perspektiva, razvoj tehnološko ni zelo zahteven, potrebni so le poljski poskusi. Za razvoj prototipa za žetev konoplje bi po mojem mnenju potrebovali kakih petdeset tisoč evrov.

Ozelenitev Savinjske doline s konopljo Konoplja namesto hmelja?

Klemen Cokanova*, terenska kmetijska svetovalka pri državni Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije, Kmetijsko gozdarskem zavodu Celje, izpostavi Žalec, spodbuja pridelovalce v Savinjski dolini, da bi namesto koruze in hmelja posejali več konoplje. Tako je storila tudi sama: lani sta z možem posadila trideset arov konoplje. Kmete ozavešča, da je v konoplji prihodnost, zato je organizirala že veliko predavanj o konoplji.

Trg hmelja, industrijske rastline, se je že zelo skrčil, cene pa zelo nihajo, zato bi bila konoplja zanje zanimiva alternativa. »Vendar pa je to za zdaj še zelo pogumno reči, ker v Sloveniji še nimamo zgrajene industrije predelave konoplje in še nimamo v glavah razčiščeno, da moramo biti samooskrbni – da bi morali začeti delati svoje materiale, od vrvi do tekstila, platna, pa delati na prehranskih, gradbenih projektih, povezanih s konopljo. Ta korak ne bo

možno narediti čez noč, vendar se premika,« pravi.

Kmet pa je bil vedno tudi previden pri uvajanju novih stvari, saj je previdnost njegova srčna in osebna karakteristika, pravi, zato bojazen, da bi kmetje preveč tvegali, ni velika. Najprej bodo posadili malo konoplje in če jo bodo lahko prodali, jo bodo vsako leto posadili več. In tako bo šel razvoj naprej. Pristavlja, da bi bila konoplja zanje zanimiva tudi zato, ker je zelo trpežna rastlina, saj je suša

skoraj ne prizadene, mlada konoplja pa dobro prenaša mraz, tudi do minus sedem stopinj Celzija.

Apelira na slovenske podjetnike, da bi v konoplji videli svojo poslovno priložnost. »Ljudi je treba spodbujati z zgledom. Eden takih je Borut Šket, ki je že dobil certifikat za zidak iz konopljinoga stržena za gradnjo hiš,« pravi.

T. S. ✨

*Maja Klemen Cokan,
041/498 266,
maja.k.cokan@gmail.com

Maja Cokan daje konoplji prednost pred hmeljem.

Posevek konoplje neposredno v hmeljišče

Velika podjetja se ne lotijo razvoja tehnike za konopljo, ker pravijo, da je premalo s konopljo posejanih površin, kmetje pa je ne sejejo, ker ni tehnike za žetev konoplje ... Začaran krog. A vsako leto je kaj novega, ampak to ostane bolj kot ne skrito. Denimo, Italijani imajo zdaj že premične tovarne za predelavo konopljske slame, ena stane sto tisoč evrov. Postavijo se tri prikolice, kmetje tja zvozi konopljo in jo vso predelajo. Francozi pa žanjejo s starimi Fiatovimi kombajni, ki so najboljši za konopljo, a jih v Fiatu ne delajo več. Pri nas sem bil s stiku s SIP Šempeter, ki proizvaja kmetijsko mehanizacijo, a zaenkrat niso pokazali interesa, da bi razvili kombajn za konopljo. Podjetje Tajfun tudi ni imelo interesa, usmerili so me na SIP Šempeter. Avstrijci tudi sami razvijajo stroje, a ne za množično uporabo. V Avstriji je cela občina zgodovinsko poimenovana po konoplji, imenuje se Hanftall, izkoriščajo in promovirajo jo na vse možne načine, gradijo hiše iz konoplje, prebivalci sodelujejo na ravni občine, z gostilnami, hoteli, muzejem ... Tam je tudi vas Hanftall, ki ima menda tako ime že od praskupnosti in to tradicijo so zdaj začeli oživljati. Tudi v Nemčiji je polno vasi in predelov na ime Hanf.

Zdravilnost industrijske konoplje?

Tudi industrijska konoplja je blagodejna za človekovo zdravje, to je njena največja moč, tudi iz nje se lahko na primer naredi blagodejni smolnati izvleček. Najboljše izvlečke delajo Švicarji in Belgijci. Pri nas pa največ energije v konopljo vlaga policija, ko preganja ljudi ... V Avstriji tega ne delajo, tam te lahko dobijo celo z osemindvajsetimi grami čistega THC naenkrat. Tam imajo za konopljo posebne odvetnike. In imajo doktorje medicine za indijsko konopljo cannabis ali marihuano, ki legalno zdravijo s to rastlino. Tam so celo sadike indijske konoplje v prosti prodaji, ker po avstrijski zakonodaji indijska konoplja ni droga, dokler ne cveti. Pri nas je to nepredstavljivo. V Švici lahko kmetje sadijo tako industrijsko kot indijsko konopljo, kaznovani so

Konoplja – spredaj moška rastlina

le, če jo izkoristijo za drogo, če pa v prehranske, gradbene ali tekstilne namene, pa seveda ne.

Konoplja kot tekoče gorivo namesto nafte?

Da, seveda, treba je narediti le pirolizni postopek.

Konoplja in denar? Ali so dolarji in evri tiskani na konopljinem papirju?

Dolar je tiskan iz konopljinega papirja, menda tudi evro; konopljsina vlakna so namreč najbolj trpežna celuloza. Ogromno konoplje gre za izdelavo papirja v Španiji in Franciji. Za proizvodnjo papirja ni potrebno toliko kemije, denimo, pobeljš ga lahko tudi z vodikovim peroksidom, medtem ko lesne celuloze ne moreš. Njen potencial raste, vsi argumenti so za njo, zdaj je že problem, ker že preveč stvari delajo iz nje, da je že premalo pridelamo; njen ogromen porabnik je avtomobilska industrija, podjetji BMW in Mercedes na veliko uporabljata konopljsina vlakna, iz katerih so vse notranje obloge v avtu.

Sodelujemo pa z dr. Zsoltom Némethom iz Madžarske, medicinskim fizikom, s katerim smo izdelali papir iz

konoplje. Naredil ga je po posebnem postopku obdelave z ultrazvokom, kar je on sam odkril, ker je prej to razvijal za medicino. Papir je samo iz vode in konoplje, nobene »kemije« ni v njem. Ultrazvočni proces porabi tudi dosti manj energije kot pa klasična tehnologija pridelave papirja iz lesne celuloze. Osnovni stroj stane štirideset tisoč evrov. Tudi ta projekt je zanimiv, saj bi lahko izdelovali papirnate vrečke, zvezke, najbolj zanimiva pa bi bila embalaža za hrano, predvsem za ekološke kmete.

Ali lahko konoplja v Sloveniji obudi tekstilno industrijo ...

Da. Že leta 1994 so v Prekmurje prišli Angleži in so nam, ker smo imeli zelo dobro tekstilno industrijo, ponudili, da bi tu gojili konopljo in delali izdelke iz konoplje, a takratni slovenski minister za kmetijstvo Andrej Osterc te priložnosti ni izkoristil.

Tovarna Mura mi je sešila številne čudovite obleke in srajce iz konopljinega platna, ki sem jim ga prinesel, a žal ni imela poguma za resno proizvodnjo.

Domače platno je bil tudi naš prvi projekt z Bujraši leta 1995. V okviru tega projekta je takrat posejalo konopljo in lan več kmetov in kmetic; trlice, kolovrati, statve, volja ljudi, zagnanost, vse je bilo, celo SKB banka nas je podprla. A vsem je konopljo požela policija in projekt je zastal, ljudje pa so bili razočarani. Ižakovske kmetice so policaje tako kotale po konoplji in jih vezale z bilkami, da so bili pijani. In uživali so v tem. Zgodba se je ponovila leta 1998, ko je jeseni policija zasegla vse posevke po Sloveniji in jih stražila dva meseca, pridelovalce pa so z urgentno vožnjo zvozili v Ljubljano k posebej za to pripravljenemu in »sfriziranemu« sodniku za prekrške. S to konopljo je bilo torej veliko zanimivih zgodb, o tem bi lahko posneli film.

Kateri novi izzivi so zdaj pred vami?

Na pobudo akademika Antona Vratuše nam je indijski veleposlanik v Sloveniji, Jayakar Jerome, ki je doma lastnik tovarne za predelavo industrijske konoplje v tekstil, na ročen način, predlagal, da bi

Foto: arhiv Darja Kocijan Aško

Borut Šket gradi hišo iz konoplje

Hiša, navdih bivanja

Borut Šket* iz Gorice pri Oplotnici se poklicno ukvarja z gradbeništvom, zadnja leta tudi z ekološko gradnjo. Na slovenskem trgu je iznašel ekološki material za gradnjo iz industrijske konoplje in naravnega veziva, sestavljenega iz apna, vode in drugih naravnih snovi. Zidake je dal leta 2012 testirati na Zavod za gradbeništvo Slovenije. Rezultat toplotne prevodnosti je zelo dober, saj za petdeset centimetrov debel zid znaša 0,13 W/mK. Njegov izdelek je dosegel tudi drugo mesto na tekmovanju inovatorjev Global hemp innovation na Svetovnem kongresu o konoplji leta 2012 v Lendavi.

Borut Šket, ki je po izobrazbi gradbeni tehnik s strokovnim izpitom, pravi, da zidak iz konoplje ni primerljiv z nobenim drugim gradbenim materialom, ki ga poznamo v klasični gradnji. Ekološki zidak iz konoplje je povsem ekološko razgradljiv, prilagodljiv na nešteto oblik, ima izredne nosilne sposobnosti, je izredne trdnosti in ima izjemne izolacijske vrednosti, našteva.

»Prisotnost industrijske konoplje ima pri gradnji vrsto prednosti. Med drugim deluje kot zračni filter, čisti zrak, omogoča prehod para-vlaga. Menim, da je prihodnost v uporabi kakovostnih, obnovljivih in recikliranih materialov, ki so primernejši za zdravje ljudi, okolja in življenja nasploh.«

Borut Šket je za zidak iz konoplje pridobil tudi vse certifikate za gradnjo, kakovost in prodajo. Hiša iz takih zidakov je sprostitev in navdih bivanja, pravi. Pojasnjuje, da so prednosti konopljine hiše v tem, da je to zdrava, dostopna in praktična rešitev za človekovo prebivališče, gradbeni materiali se uporabljajo lokalno, učinkovito, odpada ni, hiša iz konop-

lje nastane z minimalnim onesnaževanjem okolja, energijski stroški so nizki, visoka je zrakotesnost, hišo se da stoodstotno reciklirati, to pomeni jo podreti in iz materiala narediti novo, je požarno in potresno varna, v taki hiši je tudi počutje odlično. »S tem postanete tudi del kulture konopljine hiše – kulture brez ruševin,« pravi.

Šket si bo tudi sam zgradil tako hišo iz konoplje, to načrtuje že za konec letošnjega leta. Hiše pa ne bo gradil s konopljinimi zidaki, ampak tako, kot se gradi klasični betonski zid – z vlivanjem konopljinega betona na mestu gradnje in ne z zidaki, ker je pri njih večja možnost, da pride do toplotnega mosta, ki pomeni izgubo energije. »Vlivanje konopljinega betona je najboljši način gradnje,« pojasnjuje. Več o gradnji na www.industrijska-konoplja.si.

Že v preteklosti so konopljo na veliko izkoriščali v gradbeništvu zaradi njene velike zmožnosti vezanja vlage, toplotne izolacije in tudi odpornosti na škodljivce. Za konopljine zidake oziroma beton se uporablja konopljino srediko, ki je uporabna ne le za gradbeni, pač pa tudi za izolacijski material. V povprečju ima konopljino steblo trideset odstotkov vlaken in sedemdeset odstotkov sredike – pezdirja. Stroj za ločevanje stebel na srediko (stržen, pezdir – celulozo) znotraj stebela in vlakno zunaj stebela je že razvil inovator in pridelovalec konoplje Mirko Hudl z Avstrijske Koroške.

Povejmo še, da ima Borut Šket z ženo Branko podjetje Bebi natura, v okviru katerega sta razvila blagovno znamko Froggy za otroška oblačila iz industrijske konoplje. Spletna trgovina www.bebinatura.si.

T. S.

*Borut Šket,
borutsket@gmail.com,
041/831 495

Borut Šket s svojim zidakom za gradnjo iz industrijske konoplje in naravnega veziva

Foto T. Svetle

Zakonski pogoji setve konoplje v Sloveniji

Kdo lahko sadi konopljo v Sloveniji? Komu in kdaj mora prijaviti posevek? Kje kupiti semena?

Po *Pravilniku o pogojih za pridobitev dovoljenja za gojenje konoplje (Cannabis Sativa L.) in maka*, Uradni list RS, številka 40/2011, smete konopljo gojiti na strnjeni površini, ki ni manjša od 0,1 hektarja, torej na najmanj desetih arih. To je zaradi lažjega nadzora države nad posevki, saj bi bil sicer nadzor predrag; država mora namreč po evropski zakonodaji določen delež površin prekontrolirati.

Konopljo lahko gojite za namen pridelave semen za nadaljnje razmnoževanje, za pridobivanje olja, za pridobivanje sestavin za kozmetične namene, prehrano živali, pridelavo vlaken in industrijske namene. Za konopljo se po tem pravilniku štejejo sorte konoplje, ki so našteje v *Skupnem katalogu sort poljščin* (evropska sortna lista), ki je vsako leto objavljen v Uradnem listu Evropske unije in na spletni strani Fitosanitarne uprave Republike Slovenije. V katalogu je skoraj petdeset različnih sort konoplje. Vsebnost tetrahidrokanabinola (THC) v vzorcu konoplje ne sme presegati 0,2 odstotka.

DOVOLJENJE ZA GOJENJE KONOPLJE

Dovoljenje lahko pridobi nosilec kmetijskega gospodarstva (pridelovalec) za gojenje izključno na kmetijskih zemljiščih, ki jih ima vpisane v register kmetijskih gospodarstev, če izpolnjuje pogoje po tem pravilniku. Zainteresirani pridelovalec za gojenje konoplje mora vlogo za pridobitev dovoljenja za gojenje ko-

noplje vložiti na Ministrstvo za kmetijstvo in okolje najpozneje do 10. maja za tekoče leto gojenja; poseje pa jo lahko seveda že prej. Vlogo je treba oddati vsako leto posebej.

Vloga za pridobitev dovoljenja mora vsebovati naslednje podatke:

1. ime, priimek in naslov oziroma firmo in sedež pridelovalca;
2. identifikacijsko število kmetijskega gospodarstva (KMG-MID);
3. površino kmetijskega zemljišča, namenjeno za sejanje konoplje, z navedbo podatkov o grafični enoti rabe zemljišč kmetijskega gospodarstva (GERK), na katerem se poseje konoplja: GERK-PID, domače ime GERK-a, vrsta dejanske rabe GERK-a, površina GERK-a (v ha, a in m²) ter površino posamezne sorte konoplje (v ha, a in m²);
4. sorto konoplje;
5. opredelitev namena pridelave;
6. predvideni datum setve;
7. količino semena, predvideno za setev;
8. predvideni datum spravila.

Vlogi za dovoljenje je treba priložiti uradne etikete na embalaži semen.

Ministrstvo po pravnomočnosti dovoljenja kopijo dovoljenja samo posreduje ministrstvu za zdravje in Policiji – Upravi kriminalistične policije.

Če hočejo pridelovalci za setev konoplje zaprositi tudi za subvencijo, jim lahko to vlogo pomagajo izpolniti tudi svetovalci na javno kmetijskih svetovalnih službah.

Vlogo med drugim najdete na spletni strani Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja. Na www.arskrtrp.gov.si na dnu strani izberite »Obrazci in navodila«. Med OBRAZCI ZA LETO 2013 kliknite na »Zbirna vloga«. Sedaj izberite »Vloga za izdajo dovoljenja za gojenje konoplje in vrtnega maka«.

Vlogo pošljete na Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Dunajska 22, 1000 Ljubljana.

INŠPEKCIJSKI PREGLED

Ob morebitnem inšpekcijskem pregledu pridelovalec predloži kot dokazili o nakupu potrjenega semena konoplje, ki jo je posejal na podlagi dovoljenja:

1. račun o nakupu semena, iz katerega morajo biti razvidne količina in sorta semena ter številka deklaracije o kakovosti semena;
2. deklaracijo o kakovosti semena, ki jo je izdal registrirani dodelovalec, ki je dal seme v promet. Podatki na deklaraciji se morajo glede sorte in številke deklaracije ujemati s podatki na računu.

URADNA PRODAJALCA

Prodajalca uradnega semena konoplje v Sloveniji sta:

1. Dejan Rengeo, Gorička ves d. o. o., Šalovci, 041/357 479;
2. Tomaž Sušnik, konopljarna Hannah biz d. o. o., Ljubljana, 01/4300 255.

Kilogram semena za setev stane od osem do deset evrov, odvisno od embalaže; vreča semen za hektar površine denimo stane okoli dvesto evrov.

v Goričkem parku začeli na veliko sejati konopljo in iz nje delati konopljinu blago, pri čemer bi nam seveda izdatno pomagal s svojimi strokovnimi in podjetniškimi izkušnjami.

Naslednja faza pa bo ustanovitev Prekmurske avtonomne republike z ekološko fleksibilno davčno stopnjo in

tisočimi sodobnimi lesenimi plavajočimi mlini za predelavo konoplje. Ti mlini bodo hkrati črpalke za vodo in elektrarne. Več o tem pa drugič.

Naj na koncu povem še to, da društvo IZVIR išče interesentke in sredstva za razvoj žetvenih strojev in drugih naprav, kot so recimo robotske sejalnice.

Zaželene se potencialne investitorke zaradi večje dinamike. Lahko pa so tudi napredni zagnani investitorji. Več o tem na www.bodibio.com

Tatjana Svete

*041 357 479, bodibio@gmail.com